

Sisekaitseakadeemia

Päästekolledž

Marko Meister

KORSTNAPÜHKIMINE JA KÜTTESÜSTEEMIDEST
PÕHJUSTATUD TULEKAHJUD

Lõputöö

Juhendaja:
Alar Valge, MA

Tallinn 2012

LÕPUTÖÖ ANNOTATSIOON

SISEKAITSEAKADEEMIA

Kolledž: Päästekolledž	Kuu ja aasta: Mai 2012
Töö pealkiri: Korstnapühkimine ja küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjud Chimney sweeping and fires caused by heating systems	
Töö autor: Marko Meister	Olen nõus oma lõputöö kättesaadavaks tegemisega elektroonilises keskkonnas. Allkiri:
<p>Lühikokkuvõte: Käesolev lõputöö on kirjutatud teemal “Korstnapühkimine ja küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjud”. Töö on kirjutatud eesti keeles ning võõrkeelne kokkuvõte on ingliskeelne. Lõputöö põhiosa maht on 36 lehekülge. Töö vormistamisel on tuginetud Sisekaitseakadeemia rektori 06.01.2012. aastal käskkirjaga nr 6.1-5/1 kinnitatud Sisekaitseakadeemia üliõpilastööde koostamise ja vormistamise juhendile. Lõputöö koosneb sissejuhatusest, kolmest peatükist, mis koosnevad omakorda alapeatükkidest ja kokkuvõttest.</p> <p>Lõputöö eesmärk oli välja selgitada, kui suureks probleemiks on Eestis küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjud ja millest võib probleem tingitud olla. Selleks võrreldi Eesti ja Soome küttesüsteemidega seonduvate tulekahjude statistikat ja korstnapühkimisega seonduvaid norme ning seadusandlust. Teostati intervjuud valdkonna spetsialistidega.</p> <p>Lähtudes uurimuse tulemustest teeb lõputöö autor ettepaneku tõhustada korstnapühkimisnõude täitmise kontrolli, tõhusama kontrolli võimaldamiseks luua vastav andmebaas.</p> <p>Töös on 5 tabelit ja 5 lisa. Lõputöö kirjutamisel viidati 25 allikale.</p>	
Võtmesõnad: Küttesüsteemid, Tulekahju, Korstnapühkimine.	
Võõrkeelsed võtmesõnad: Heating systems, Fire, Chimney sweeping	
Säilitamise koht: Sisekaitseakadeemia raamatukogu	
Kaitsmisele lubatud	
Kolledži direktor: Margus Möldri	Allkiri:
Vastab lõputöö nõuetele	
Juhendaja: Alar Valge, MA	Allkiri:

SISUKORD

MÕISTETE JA LÜHENDITE LOETELU	3
SISSEJUHATUS	4
1 KORSTNAPÜHKIMINE JA TULEOHUTUS.....	6
1.1 Korstnapühkija, tulekahju ennetaja.....	6
1.2 Valdkonda reguleerivad õigusaktid	8
1.3 Tulekahjustatistika, ennetustöö ja korstnapühkimisteenuse muutused.....	13
2 KORSTNAPÜHKIMINE EESTIS JA SOOMES.....	18
2.1 Eesti ja Soome tulekahjude statistika võrdlus.....	18
2.2 Eesti ja Soome korstnapühkimise valdkonda reguleerivate seadusandluse võrdlus..	20
2.3 Eesti ja Soome korstnapühkimise ajalugu ja korraldus	24
3 INTERVJUUD, TULEMUSED JA JÄRELDUSED	28
3.1 Intervjuud.....	28
3.2 Tulemused.....	29
3.3 Järeldused ja ettepanekud	31
KOKKUVÕTE	33
SUMMARY	34
VIIDATUD ALLIKATE LOETELU	35
TABELITE JA JOONISTE LOETELU	37
LISA 1	38
LISA 2	39
LISA 3	40
LISA 4	41
LISA 5	42

MÕISTETE JA LÜHENDITE LOETELU

Korstnapühkija – korstnapühkimise teenust osutav isik, kes on läbinud korstnapühkimise koolituse ning kellele on omistatud korstnapühkija kutsetunnistus (Küttesüsteemi puhastamise nõuded, vastu võetud siseministri määrusega 30.08.2010) (edaspidi: Küttesüsteemi puhastamise nõuded)

Korstnapühkimine – küttesüsteemi puhastamiseks tehtavad tööd tagamaks selle korrashoid ning vältimaks tuleohu tekkimist (Küttesüsteemi puhastamise nõuded).

Küttekolle - kütteseadme osa, mis on ette nähtud tahke, vedela või gaasilise kütuse põletamiseks ja mis on ühendatud ehitise suitsulõõriga (Tuleohutuse seadus, 05.05.2010).

Kütteseade - seade, mis tekitab välisõhku juhtimist vajavaid põlemissaadusi (TuOS).

Küttesüsteem - koosneb kütteseadmest, ühenduslõõrist ja korstnast ning muudest selle olulistest osadest (TuOS).

Põlevmaterjal - on süttiv aine, vedelik või valmistis, mis sädemete ja lahtise leegiga kokkupuutel ning ümbritseva keskkonna kõrge temperatuuri mõjul süttib, levitab tuld ning eraldab soojust, suitsu, mürgiseid gaase ja kuumi või põlevaid tilku (TuOS).

Tuleohutusnõue - tehniline norm või tegevuspiirang, mille eesmärk on tagada ehitise, seadme töö või isiku tegevuse tuleohutus ning tulekahju puhkemise korral evakuatsiooni ja päästetöö võimalikkus (TuOS).

Tahma põletamine – puhastatava küttesüsteemi suitsulõõride seintele kinnitunud tahma ja pigi eemaldamine põletamise teel korstnapühkija poolt vältimaks kontrollimatu tahmapõlengu teket (Küttesüsteemi puhastamise nõuded).

SISSEJUHATUS

Korstnapühkimine on pidevalt arenev ala, mille otsene eesmärk on küttesüsteemidega seonduva tuleohu likvideerimine. Küttesüsteemidega seonduvat tuleohutust tagatakse otseselt puhastades küttesüsteeme, kuid ka kaudselt tegeledes tuleohutusala ennetustööga. Korstnapühkija selgitab kliendile, kuidas tuleb kütta ja tutvustab küttesüsteemidega seonduvaid tuleohutusnõudeid. Peale selle juhitakse kliendi ja tuleohutusjärelvalve tähelepanu amortiseerunud, valesi paigaldatud küttesüsteemidele või nende osadele.

Antud töö on aktuaalne, kuna aastal 2010 muutus korstnapühkimist reguleeriv seadusandlus. Eestis on eramutes ja väiksemates kortermajades laialdaselt kasutusel küttesüsteemid, mille ohutu ja sujuva toimimise tagamiseks tuleb neid korraliselt hooldada. Antud lõputöö koostaja poolt kogutud andmetel ei ole viimasel ajal põhjalikult uuritud korstnapühkimisteenuse ja kütteseadmetest põhjustatud tulekahjude vahelisi seoseid.

Töö eesmärgiks on selgitada välja kui suur on osatähtsus küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjudel ja otsida võimalikke lahendusi küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjude arvu vähendamisel.

Eesmärgi täitmiseks on autori poolt püstitatud uurimisülesanded:

- selgitada korstnapühkija osatähtsust küttesüsteemidega seonduvate tulekahjude ärahoidmisel.
- võrrelda ja analüüsida Eesti ja Soome küttesüsteemidega seonduvaid tulekahjusid ja korstnapühkimisega seonduvat seadusandlust, korraldust ning ajalugu.
- tuua välja andmete põhjal probleemid, mis on seotud küttesüsteemide hooldamisega.
- intervjuud on teostatud antud temaga seotud spetsialistidega.

Selleks, et saavutada töös püstitatud eesmärgid, on autor esitanud järgmised uurimisküsimused:

- kas küttesüsteemidega seonduvad tulekahjud on Eestis probleemiks?
- mis on enamlevinud põhjused küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjude korral?
- kuidas saaks küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjude arvu vähendada korstnapühkimistöödega seonduvalt?

Töös kasutatakse uurimismeetoditest dokumentide võrdlusi ja intervjuusid. Dokumentide võrdlusega uuritakse korstnapühkimise ja tulekahjustatistika muutuseid ning võrreldakse Eesti ja Soome korstnapühkimisalast töökorraldust .

Intervjuude eesmärgiks on leida küttesüsteemide tuleohutusega seonduvaid probleeme ning võimalikke ettepanekuid nende lahendamiseks. Intervjuude valimiks on Päästeteenistuse tuleohutusjärelvalve valdkonna ametnikud ja korstnapühkijad.

Antud lõputöö koosneb kolmest peatükist ja need omakorda alampeatükkidest. Esimeses peatükis selgitatakse korstnapühkija rolli tuleohutuse tagajana, käsitletakse ala reguleerivat seadusandlust, uuritakse küttesüsteemidega seonduvate tulekahjude arvu muutusi minevikus ja võrreldakse neid korstnapühkija kutse ja ennetustöö muutuste põhjal.

Teises peatükis võrreldakse Eesti ja Soome küttesüsteemidega seonduvate tulekahjude statistikat, võrreldakse nimetatud riikide korstnapühkimisalase seadusandluse erinevusi ja sarnasusi ning erinevusi korstnapühkimistööde korralduslikust küljest.

Kolmandas peatükis analüüsitakse intervjuusid. Autor esitab omapoolsed järeldused ja ettepanekud dokumentide võrdluste ning intervjuude põhjal.

Töö koostamisel tugines autor erinevatele Eestis ja Soomes kehtivatele õigusaktidele ja standarditele, läbiviidud intervjuude tulemustele ning kirjandusele.

1 KORSTNAPÜHKIMINE JA TULEOHUTUS

1.1 Korstnapühkija, tulekahju ennetaja

Selles peatükis annab autor ülevaate korstnapühkimistöde olulisusest ja sellest, mida peab korstnapühkija tegema lisaks tavapärasele küttesüsteemide puhastamisele. Milline roll on korstnapühkijal elanikkonna teadlikkuse tõstmisel ning tuleohutuse alaste riskide vähendamisel.

Korstnapühkimise tulevik tundub hea, sest küttekolle ehitatakse peaaegu igasse uude eramusse. Ka ühiskond soovib igasse majja nn varusoojaallikat, milleks enamasti on küttekolle. Selle läbi on korstnapühkijatele töö tagatud tulevikus pikaks ajaks. Samas arvestatakse ka energia kokkuhoiu ja keskkonnakaitse vaatepunktidega. Arengu käigus on küttekolle saanud täiesti uue tähenduse: küttekolle on ühtlasi sisutuselement, mis võetakse arvesse juba projekteerimise algfaasis. Elavat tuld võib lõpmatuseni vaadelda ning hinnaline ja sisustusega kokku sobiv küttekolle tõstab korteri väärtust. Puudega soojendatud siseõhku tunnetatakse sageli pehmemana ja kodusemana kui elektriga soojendatud. Lisaks vajab tuli põlemiseks hapnikku, mis tõhustab siseõhu vahetumist. (Virranta 2011:5)

Korstnapühkija amet sündis ja arenes käsikäes elamise ja ehitamise ning tule käsitlemisega. Kui hakati ehitama küttekoldeid ja korstnaid, tuli neid tahmumise vältimiseks puhastada. Alguses oligi korstnapühkija amet peamiselt tuleohutuse parandamine tahmapõlengute vältimiseks. Ka see, et suitsulõõri hakati paigaldama siibreid, suurendas suitsulõõri tahmumist ja puhastusvajadust. (Virranta 2011:11)

Tänapäeval on korstnapühkimine palju muudki kui ainult tuleohutuse parandamine. Energia kõrgele tõusnud hind ning rangemaks muutunud keskkonnanõuded on korstnapühkimise tähtsust veelgi lisanud. Regulaarse puhastamisega saab tagada küttekollete ja suitsulõõride toimimise ning säästa energiat ja keskkonda. (Virranta 2011:11)

Korstnapühkijad on aastakümneid oma tööga hoolitsenud tuleohutuse eest, puhastades suitsulõõre ja küttekoldeid. Töö käigus on nad ka kontrollinud küttekollete ja lõõride

seisukorda ning ohutuskujasid süttivatest tarinditest ja materjalidest. Lisaks on nad juhendanud elanikke ja andnud nõu küttekolde õigeks kasutamiseks. (Virranta 2011:12)

Väikeelamu omaniku vaatevinklist on energia säästmisel võtmeküsimuseks kütuse ökonoomne kasutamine küttekoldes. See on väga suur kunst. Kui olekski võtta palju head küttepuitu, võib küttekolle ise mitte toimida ja head põlemistulemust ei saavutata ikkagi. Head lõpptulemust ei pruugi saavutada ka hea kütuse ja õigesti ehitatud küttekoldega, kui näiteks põlemisprotsessis ei osale küllaldaselt õhku. Korstnapühkija poolt tehtav töö soojusenergia hüvanguks on esmatähtis. Suitsugaasides olev soojus ei liigu koldetarindisse kui selle suitsukanalites on tahma, sest see toimib isolatsioonina. Puhastatud küttekoldes on põlemine tõhus ja kütuse põlemisel saadavast energiast õnnestub salvestada rohkem soojust. (Virranta 2011:13)

Energia tootmisele ja sellest tulenevale keskkonna saastamisele üritatakse üle maailma leida ökoloogiliselt toimivaid lahendusi. Põletusseadmete tehnoloogia arendatakse selliseks, et kütuse kasutamine neis oleks ökonoomne. Õnnestunud lõpptulemuse saavutamine nõuab siiski mitmeid abinõusid: regulaarne hooldus tagab pea igasuguse seadme tõrgeteta ja ökonoomse toimimise. (Virranta 2011:13)

Korstnapühkijad puhastavad oma tööpiirkonnas regulaarselt küttekoldeid ja suitsulõõre. Kui need on puhtad, saab kütust kasutada ökonoomselt ja omalt poolt vähendada asjatut koormust keskkonnale. Puhas põlemine hoiab ümbruse puhtamana ning lisab ohutust ja mugavust. (Virranta 2011:13)

Korstnapühkimistööde juhendi järgi on korstnapühkija töö eesmärk tuleohutuse, säästva kütterežiimi ja puhta elukeskkonna tagamine küttesüsteemide õigeaegse puhastamise, hooldamise ja sellealase teabe jagamise kaudu. (Korstnapühkimistööde... 11.10.2011)

Korstnapühkija tööülesanded on:

- kütte-ja ventilatsioonisüsteemide tuleohutuse kontroll;
- küttesüsteemide ja ventilatsioonilõõride puhastamine ning tõmbe kontroll;
- tahma põletamine;
- elanikkonna teavitamine küttesüsteemide õigest kasutamisest;
- avastatud puudustest ja nende kõrvaldamiseks vajalikest töödest teavitamine ning päästeteenistuse tuleohutuse järelevalveametnikele ettepanekute tegemine;

- teostatud tööde dokumenteerimine.

Korstnapühkimistöode juhendi järgi tuleb korstnaid, ahjusid, pliite, soemüüre, kaminaid, suitsu- ja viimalõõre (slepe) jne. regulaarselt tahmast, pigist ja tuhast puhastada selleks, et:

- säilitada normaalne õhutõmme koldes kütuse täieliku põlemise tagamiseks;
- vältida tuleohtu, mida võib põhjustada liigne tahm ja pigi suitsu- ja viimalõõrides;
- säästa kütust, sest puhtad lõõripinnad kuumenevad kiiremini ja annavad paremini soojust edasi ahju, soemüüri jne. välispinnale;

Liigne tahm ja tuhk ummistuvad lõõrides suitsugaaside tee. Lõõride seintele kogunenud pigi ja/või tahm võib kergesti sädemest süttida ja tekitada tahmapõlemise, mis võib põhjustada tulekahju. Objektile (ehitises) töötades on korstnapühkijal kohustus teavitada objekti omanikku/valdajat esinevatest puudustest ja teha ettepanekuid nende kõrvaldamiseks, täiendades neid vajadusel skeemide ja muude näitlike materjalidega. Korstnapühkija osaleb tuleohutuse kütte- ning ventilatsiooniseadmete hooldamise teabepäevadel selgitustööga. Kui elanikud peavad kinni õigest kütte- ja ventilatsioonirežiimist, siis on lõõrides vähem tahma, rasvaineid, ummistusi, paraneb tõmme ning seoses sellega väheneb tulekahjuoht, samuti säästetakse kütet ning saastatakse vähem keskkonda. (Korstnapühkimistöode... 11.10.2011)

Kui korstnapühkija avastab küttekoldes ja suitsulõõris vigu või puudusi, mis võivad olla põhjuseks tulekahju tekkimisele, tuleb tal nendest kirjalikult teavitada puhastatava objekti esindajat ja piirkonna päästkeskust. (Virranta 2011:102)

Virranta (2011:102) sõnul teeb korstnapühkija oma töö kõrvalt samasugust tööd, kui isik, kes teostab tuleohutuskontrolli. Ta kontrollib visuaalselt küttekollete ja suitsulõõride seisukorda. Ta kontrollib ühenduslõõre ja puhastusluukide tihedust ning redelite ja käiguteede korrasolekut. Ta otsib võimalikke lekkeid lõõris ja õpetab kasutajale küttekoldega õigesti ümber käimist.

1.2 Valdkonda reguleerivad õigusaktid

Eestis on erinevate õigusaktide ja juhenditega kehtestatud korstnapühkimistöodele ja korstnapühkijatele nõuded. Järgnevalt on toodud välja nõuded, mis otseselt või kaudselt reguleerivad korstnapühkimistoid.

Tuleohutuse seadus (TuOS) sätestab füüsiliste ja juriidiliste isikute ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste ja organite kohustused, õigused ja vastutuse tuleohutuse tagamisel ning riikliku järelevalve teostamise. (Tuleohutuse seadus, 01.09.2010)

(TuOS) sisaldab punkte, mis reguleerivad korstnapühkimist, küttesüsteemide tuleohutust ja sellega seonduvat. (TuOS) paragrahvis kaheksa on kirjas nõuded küttesüsteemi projekteerimise, paigaldamise, kontrollimise, hooldamise ja kasutamise kohta. Lõiked 1-6 reguleerivad küttesüsteemidega seonduvat sedasi, et peab olema välistatud oht inimese tervisele kütteseadme poolt põhjustatud tulekahju või vingumürgituse läbi. Märgitud on, et küttesüsteem tuleb projekteerida ja paigaldada ning seda tuleb kontrollida ja hooldada vastavalt tehnilisele normile ja tootja juhisele ning ohutusnõuetes ettenähtule selliselt, et küttesüsteem täidaks oma otstarvet ja oleks välistatud tulekahju tekkimine ning plahvatuse või muu õnnetuse toimumine. Küttesüsteemi paigaldamisel ja projekteerimisel ei tohi suitsu juhtimiseks kasutada ventilatsioonilõõri. Küttesüsteem peab paiknema seinas, lae ning põlevmaterjalide ja -ainete suhtes kaugusel, mis välistab materjalide süttimise soojuskiirguse või kuuma õhu liikumise tõttu. Kasutada võib üksnes tehniliselt korras, terviklikku ja ohutut küttesüsteemi. Küttesüsteemi võib kasutada üksnes ettenähtud otstarbel ja koormusega ning selles võib põletada üksnes sellele küttesüsteemile ettenähtud kütust. Kui küttesüsteemi kasutamisel tekib tahma, peab korstnat ja ühenduslõõri puhastama vastavalt vajadusele, kuid mitte harvemini kui küttesüsteemi dokumentatsioonis on ette nähtud. Puhastamissagedus peab välistama tahmapõlengu ohu.

(TuOS) paragrahvis 11 on keskendunud konkreetsetele korstnapühkimistöödele ja nende korralduslikule poolele. Erilist tähelepanu soovib töö autor juhtida sellele, et korstent tuleb pühkida ka eramute puhul kord viie aasta jooksul litsentseeritud korstnapühkija poolt ja korstnapühkimissagedus peab välistama tahmapõlengu ohu.

(TuOS) § 11. Ahju, kamina ja pliidi ning korstna ja ühenduslõõri puhastamine

(1) Kasutusel olevat ahju, kaminat või pliiti ning nende korstnat ja ühenduslõõri peab puhastama vastavalt vajadusele, kuid mitte harvemini, kui nende dokumentatsioonis on ette nähtud. Kui dokumentatsioon puudub või kui dokumentatsioonis ei ole ette nähtud muud sagedust, siis tuleb neid puhastada vähemalt üks kord aastas. Puhastamissagedus peab välistama tahmapõlengu ohu.

(2) Ehitise valdaja peab võimaldama korstnapühkija juurdepääsu ahju, kamina või pliidi ning korstna ja ühenduslõõri puhastamiseks vajalikesse ruumidesse või ehitise osale ning tagama nende juurdepääsuks vajalikud vahendid. (“Tuleohutuse seadus” 01.09.2010)

(TuOS) on korstnaotsale ligipääsu võimaldavate vahendite tagamise kohustus üldsõnaliselt määratud küll objekti valdajale. Eesti standardis EVS „Ehitise tuleohutus“ osa 3: Küttesüsteemid on täpsemalt kirjeldatud, kuidas peab olema võimaldatud juurdepääs korstnani.

Kui korsten ulatub harjapoolsest küljest rohkem kui 1 m üle katuse, peab korstna otsa pääsemiseks olema paigaldatud statsionaarne korstnaredel või korstnamüüritisse müüritud astmerauad, mille viimase astme kaugus korstna tipust ei tohi olla üle 0,4m.

Katusele, kaldega üle 20 kraadi ja katusele, millel ei ole võimalik ohutult liikuda, peab olema kinnitatud statsionaarne katuseredel, mis tagab korstnale juurdepääsu. (EVS 812-3:2007)

(TuOS) § 11 kohaselt:

Ahju, kamina või pliidi ning korstna ja ühenduslõõri puhastamise teenust võib majandustegevusena osutada korstnapühkija, kellel on korstnapühkija kutsetunnistus. Üksikelamus, suvilas, aiamaajas, taluhoones ja väikeehitises võib ahju, kaminat või pliiti ning korstnat ja ühenduslõõri enda tarbeks puhastada, välja arvatud tahma põletada suitsulõõrides, ka korstnapühkija kutsetunnistusega isik, järgides küttesüsteemide puhastamise nõudeid. Kuid üks kord viie aasta jooksul peab ahju, kaminat või pliiti ning nende korstnat ja ühenduslõõri puhastama korstnapühkija kutsetunnistusega isik, kes väljastab küttesüsteemi tehnilise seisukorra ning ohutuse kohta korstnapühkimise akti. Ehitise valdaja peab ahju, kamina või pliidi ning korstna ja ühenduslõõri puhastamise kohta pidama arvestust ja säilitama korstnapühkija akti korstnapühkimise kohta järgmise korstnapühkimise akti saamiseni. Ahju, kamina või pliidi ning korstna ja ühenduslõõri puhastamise käigus avastatud tuleohutusnõude rikkumisest ja tuleohust peab korstnapühkija kirjalikult teavitama valdajat ja Päästeametit kümne päeva jooksul alates puhastamise päevast.

Nõuded küttesüsteemide puhastamisele on reguleeritud siseministri määrusega Küttesüsteemi puhastamise nõuded. Määrus annab ülevaate korstnapühkija töödest ja kohustustest. Selles määruses on välja toodud korstnapühkimistöödele eelnevad ja järgnevad tegevused, ning see mida peab korstnapühkija tegema korstnapühkimistööde käigus. Peale selle on olulise punktina kirjas, et korstnapühkija võib teha vaid tema kutsekategoriale vastavaid töid. (Küttesüsteemi puhastamise nõuded)

§3. Korstnapühkija pädevus

Korstnapühkija võib korstnapühkimise teenust osutades teostada neid töid, mis vastavad tema korstnapühkija kutsequalifikatsiooni tasemega omistatud pädevusele (Küttesüsteemi puhastamise nõuded).

Korstnapühkija ei hakka koheselt jõudes objektile pühkima korstent, vaid peab eelnevalt läbi viima mõningad toimingud.

Enne korstnapühkimisele asumist:

- tutvub korstnapühkija puhastatava küttesüsteemi ja selle lõõride ehitusega;
- vastavalt vajadusele avatakse või sulgetakse suitsusiibrid ning fikseeritakse need vastavas asendis;
- kontrollitakse ühenduslõõride ja puhastusluukide korrasolekut;
- kontrollitakse ja veendutakse, et küttekoldes ei toimuks põlemisprotsessi.
(Küttesüsteemi puhastamise nõuded)

Eelpool nimetatud määruse paragrahv 5 defineerib küttesüsteemide puhastamise käigus teostatavad tööd ja võimalikud lisäülesanded, mida peab korstnapühkija tuleohutuse tagamiseks läbi viima.

(1) Korstnapühkimisel korstnapühkija:

- 1) puhastab küttesüsteemi põlemisjääkidest;
- 2) vajadusel teeb avasid küttesüsteemi välispinda ummistuse likvideerimiseks ja sulgeb need viisil, mis tagab ohutuse küttesüsteemi kasutamisel;
- 3) puhastab suitsusiibrid ja kontrollib nende toimimist ning küttesüsteemi tõmmet;
- 4) kontrollib ning puhastab korstna ventilatsioonilõõre ja nendega ühendatud ventilatsioonikanaleid;
- 5) kontrollib puhastatud küttesüsteemi tuleohutust.

(2) Korstnapühkimise teostamisel korstnapühkija hindab küttesüsteemi tehnilist seisukorda ja ohutust. Korstnapühkija informeerib avastatud puudustest ja vigadest töö tellijat või ehitise valdajat. (Küttesüsteemi puhastamise nõuded)

Sama määruse paragrahvis kuus on loetletud ka korstnapühkimistööde järgsed kohustuslikud tegevused.

- (1) Teostatud tööde lõpetamisel seatakse küttesüsteem toimimisvalmis seisundisse.
- (2) Teostatud tööde ning küttesüsteemi tehnilise seisukorra ja ohutuse kohta täidab korstnapühkija määruse (LISA 1) toodud korstnapühkimise akti kahes eksemplaris, millest üks jääb korstnapühkijale ja teine töö tellijale.
- (3) Küttesüsteemi puhastamisel avastatud tuleohutusnõude rikkumise ja tuleohu kohta koostab korstnapühkija ettepaneku (LISA 2), milles tuuakse välja puhastamise käigus avastatud tuleohutusnõude rikkumine ja tuleohu kirjeldus ning võimalikud meetmed nende kõrvaldamiseks. Ettepanek koostatakse kolmes eksemplaris, millest üks esitatakse ehitise valdajale, teine asukohajärgsele päästekeskusele ja kolmas jääb korstnapühkijale. Ettepanek esitatakse hiljemalt kümne päeva jooksul pärast töö lõpetamist. (Küttesüsteemi puhastamise nõuded)

Siseministri määruse küttesüsteemide puhastamise nõuded lisades on akt korstnapühkimistööde kohta (LISA 1), mille alusel saab probleemide hilisema ilmnemise korral päästekeskus või kindlustusfirma teha kindlaks korstnapühkimise teostamise aja ja mahu, peale selle on võimalik kliendil akti alusel teha kindlaks, millal on vaja järgmine kord küttesüsteeme puhastada.

Teeninduse Kutsenõukogu otsusega on kindlaks määratud ka korstnapühkijate kutsetasemed ja kutse omistamise eeldused ja kord. Korstnapühkija kutse saamiseks on vaja läbida koolitused või täiendkoolitused ja anda kutseksam. Peale selle on oluline korstnapühkija kutsetaseme saavutamisel ka aeg, mille jooksul on töötatud korstnapühkijana. Kuna kutsetaseme omandamiseks on vajalikud nii teoreetilised teadmised, koolitused kui ka praktiline töö siis võib öelda, et korstnapühkijate kvalifikatsioonitasemete tagamiseks on kõik vajalikud nõuded esitatud.

Kutse andmise kord reguleerib järgmiste kutsete andmise korraldamist:

- Korstnapühkija I
- Korstnapühkija II
- Korstnapühkija III

Kutse taotlemise eeltingimused ja esitatavad dokumendid

- Eeltingimused ja neile vastavust tõendavad dokumendid:

- Korstnapühkija I kutse taotlemise eelduseks on vähemalt põhiharidus ning läbitud kutsealane väljaõpe.
- Korstnapühkija II kutse taotlemise eelduseks on kutsestandardile vastava täiendkoolituse läbimine ning vähemalt 2-aastane töökogemus I kutsetaseme korstnapühkijana.
- Korstnapühkija III kutse taotlemisele eelduseks on keskharidus, kutsestandardile vastava täiendkoolituse läbimine ning 5-aastane töökogemus II kutsetaseme korstnapühkijana.

Kutse andmise kord korstnapühkija kutsele.

Taotleja kompetentsuse hindamine

Korstnapühkija kutse kompetentsuse hindamisvormid:

Korstnapühkija I kutse kompetentsuse tõendamine toimub alljärgnevalt:

- teadmiste eksam (kirjalik test);
- oskuste eksam (proovitöö või praktika juhendaja hinnang)

Korstnapühkija II ja III kutse kompetentsuse tõendamine toimub alljärgnevalt:

- teadmiste eksam (kirjalik test);
- vestlus/intervjuu ja esitatud dokumendid tehtud tööde ning läbitud täiendkoolituste kohta. (Kutse...2011. 11.10.2011)

1.3 Tulekahjustatistika, ennetustöö ja korstnapühkimisteenuse muutused

Peatükis vaadeldakse küttesüsteemide tuleohutuse alast ennetamist, küttesüsteemidega seonduvate tulekahjude statistikat ja korstnapühkimise kutse arengu lähiajalugu. Ennetuse raames keskendutakse põhiliselt Ennetustöö büroole, kuid vaadeldakse ka alternatiivseid allikaid, kust inimesed saavad infot küttesüsteemidega seonduva tuleohutuse kohta.

“Päästeala ennetustöö üldiseks eesmärgiks on kujundada Eestis elukeskkond, kus igaiüks loob ning väärtustab ohutust ja turvalisust, mis aitab vähendada õnnetuste ja nende läbi hukkunute ning vigastatute arvu, samuti õnnetustega kaasnevate kahjude suurust. Ennetustöö eesmärk on

sõnastatud tuginedes päästeala ennetustööd kujundavatele väärtustele, milleks on tõhusus ja mõjus, koostöö, avatus ja läbipaistvus, paindlikkus ning kodaniku vastutuse rõhutamine.” (Päästeala... 2006, 07.10.2011.)

Õnnetused on meie jaoks igapäevased. Selle valdkonna spetsiifika on tegevuste vaheldumine ja muutuv keskkond, kus toimingud on orienteeritud probleemsete olukordade lahendamisele ühiskonnas, ulatudes niiviisi seinast seinale. Tähelepanu keskpunktis on kodude ohutus, erinevad turvalisuse teemalised kampaaniad, turvalisuseõpe lastele ja noortele, õppematerjalid erinevatele vanuseastmetele, üle-riigilised ja üle riigipiiri ulatuvad projektid jne. Päästevaldkonna ennetustöö on paljudele ehk tundmatu ning esialgu haaramatu mõiste. Oluline on teada, et see töö ulatub kaugemale lihtsast näpu vibutamist ja moraali lugemisest, trahvi tegemisest või lihtsalt pateetilistest sõnadest. Tegemist on järjepideva mõtteviisi juurutamisega, mis pikemas perspektiivis kõige paremaid tulemusi annab. Eesti suurusel riigis on selleks oluline väiksemgi panus sellise arengu tagamiseks ja jätkumiseks, olgu selleks siis koostöö erinevate asutuste vahel riigi- või erasektoris või lihtne sõnumi edastamine inimeselt inimesele. Alates 2006. aastast on ennetustöö üks kuuest Päästeameti põhivaldkonnast. Praegune valdkonna struktuur näeb ette ühte ennetustöötajat igas Eesti maakonnas, kes on vahelülis, informeerijaks ja suunajaks koostöös asutustega erinevatest valdkondadest. (Päästeteenistus 07.10.2011)

Järgnevas tabelis, mis kajastab viimastel aastatel küttesüsteemidega seonduvalt alguse saanud tulekahjusid on märgata küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjude arvu langust. Tulekahjude arv on aastatega märgatavalt vähenenud, kuid samas on küttesüsteemidest alguse saanud tulekahjude hulk võrreldes üldiste tulekahjude arvuga jäänud üldiselt samaks.

Tabel 1 Küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjud ja nendes hukkunud Eestis (Tuleohutuse aastaraamatute 2007-2010 andmete põhjal autori poolt koostatud tabel)

	2007	%	2008	%	2009	%	2010	%
Hoonetulekahjud	3069		2779		2598		2010	
Küttesüsteemidest	619	20%	479	17,2%	477	18,4%	409	20,3%
Eluhoonete tulekahjud	2014		1853		1716		1168	
Küttesüsteemidest	465	23%	352	19,0%	355	20,7%	267	22,9%
mitteeluhoonete tulekahjud	1055		926		882		842	
Küttesüsteemidest	154	15%	122	13,2%	122	13,8%	142	16,9%
Hukkunuid	132		89		62		69	
Küttesüsteemidest			6	6,7%	3	4,8%	7	10,1%

Ennetustöö raames on toimuvad avalikud teabepäevad koostöös ennetustöö büroo töötajate ja korstnapühkijatega, kus kodanikele selgitatakse tuleohutuse alaseid ohte ja nende vältimist. Korstnapühkijad on jaganud ka klientidele infovoldikuid, mis trükitud tänu Päästeametile ja kus märgitud olulisim, mis seotud küttesüsteemidega (vt Lisa 3).

Ennetustöö projekti „Kodu Tuleohutuks“ raames on loodud ka veebikeskkond, kus selgitatud lähemalt muuhulgas küttesüsteemidega seonduvaid ohte ja nende vältimist.

Kodu tuleohutuks veebikeskkonnas on toodud välja sagedamini esinevad põhjused, mis tekitavad tuleõnnetuse seoses küttesüsteemidega. Seeläbi oskavad kodanikud peale materjalidega tutvumist vältida tuleohtlike olukordasid.

Peale selle on toodud välja soovitused kuidas käituda, omades küttesüsteemi. (vt LISA 4)

Lisaks selle on „Kodu tuleohutuks“ veebikeskkonnas juhendmaterjalid, kütmise meespea, mis selgitab kuidas küttekoldeid kasutada, mida vältida ja millega kütta, ning viide korstnapühkijate kontaktandmetele.

Ennetusalast informatsiooni leiab ka IF kindlustuse kodulehelt soovituste rubriigist. (vt LISA5)

Peale selle leidub „loe lisaks“ rubriigis link „kodu Tuleohutuks“ veebilehele ja kütmise meespea infovoldik digitaalsel kujul. Info asetsemisest kindlustusfirma koduleheküljel võib aga järeldada, et selle info klientideni jõudmine ei ole prioriteetne.

Samuti on korstnapühkimine ja sellega seonduv tuleohutus kajastatud rohkemal või vähemal määral meedia vahendusel, ajalehe Postimees internetikeskkonnas otsingule „korstnapühkija“ esimesed neli vastet:

- 29.03.2012 Kui tihti tuleb lasta korstnat puhastada?
- 29.03.2012 Korstnapühkija: Eesti inimesed ei hooli kodusest tuleohutusest
- 29.03.2012 Korstnapühkimine tasub kohe ette võtta
- 22.03.2012 Päästjad soovitavad korstnaid puhastada

Peale tõhusa ennetustöö on küttesüsteemide alase tuleohutuse kohalt oluline, et korstnapühkijate kutsenõuded, kutse omistamise kord ja väljaõpe ning täiendkoolitused on pidevas arengus. Järgnev osa ERR artiklist sobib käsitletavasse teemasse mitmekülgset, kuna selle põhjal võib järeldada, et ka olulisemate tähtpäevade puhul, kui korstnapühkijad kokku

saavad, ei ole korstnapühkijate päevakavast välja jäänud koolitused. Keskendutakse ka korstnapühkija kui tulekahju ennetaja rollile. Peale selle võib artiklile läheneda ka ennetuslikust küljest, mida rohkem on korstnapühkija kui ameti esindaja kajastatud meedias, seda rohkem on juhitud ka kodanike tähelepanu küttesüsteemide puhastamise vajadusele.

Tartu korstnapühkijad õpivad ka juubeli ajal

Täna peavad korstnapühkijad Tartus konverentsi, sest 6. novembril 1689. aastal allkirjastas Tartu raad esimese teadaoleva töölepingu korstnapühkijaga. Tänavu saab sellest 320 aastat. Konverentsil käsitletakse korstnapühkimise ajalugu, samuti tutvustatakse korstnapühkimisega seotud uusi tehnoloogiaid.

Eesti Korstnapühkijate Koja liikme, MTÜ Eesti Pottsepad liikme, Tartu korstnapühkija Koit Koppeli sõnul on korstnapühkijal juba ammustest aegadest turvalise elukeskkonna kujundajana väga oluline roll täita. "Lisaks tavapärasele korstnapühkimisele kuulub korstnapühkija tööülesannete hulka ka kütteseadmete ülevaatus ja puuduste avastamine. Tegelikult on nii korstna ehitus kui ka hooldus väga vastutusrikas töö, sellest võivad sõltuda inimeste elud," selgitas korstnapühkijate kui ametimeeste olulisust Koit Koppel. Ta lisas, et ehitusvõtted ja tehnoloogiad arenevad pidevalt, seetõttu peavad korstnapühkijad ajaga kaasas käimist ja kogemuste vahetamist väga oluliseks, mida ka konverents paljuski tähendab.

Lõuna-Eesti Päästkeskuse direktor Margo Klaos nentis, et korstnapühkijad on tähtsaimad tulekahjude ennetajad meie senises ajaloos. „Hooldamata ja katkised kütteseadmed on läbi aegade olnud üheks peamiseks tulekahju põhjustajaks. Tulekahjude ennetamiseks peab laskma korstnapühkijal regulaarselt kütteseadmed puhastada ja üle kontrollida. See on tänapäeval suitsuanduri kõrval üks odavamaid võimalusi oma elu ja kodu kaitsta,“ ütles Klaos.

Vanemuise kontserdimajas peetaval konverentsil ütleb avasõnad Tartu linnaeape Urmas Kruuse, ettekandega "Tartu - tuledes hävinud linn" esineb Lõuna-Eesti Päästkeskuse direktor Margo Klaos, oma kogemusi jagavad Soome ja Läti korstnapühkijate esindajad ning korstnapühkijatest ja kultuurist räägib kultuuriminister Laine Jänes.(Tartu...2009, 23.03.2012)

Korstnapühkija Leo kalme sõnul Nõukogude liidu lagunemisest kuni aastani 1998 ei toimunud Eestis korstnapühkimise alaseid koolitusi. Aastast 1998 hakkas koolitusi läbi viima Tuletõrjeliit ja alates aastast 2008 jagab eksami alusel kutsetunnistusi sihtasutus Kutsekoda . Väljaõpe ja koolitused on paranenud, eriti märgatavalt alates ajast, millal hakkas valdkonnaga tegelema kutsekoda.

Viimastel aastatel on küttesüsteemide tuleohutusega seonduv ennetustöö ja korstnapühkijate väljaõppe tase täienenud ja paranenud. Vähenenud on ka küttesüsteemist põhjustatud hoonetulekahjude arv, millest võib järeldada, et selles valdkonnas on inimeste teadlikkus tõusnud ja Päästeteenistuse, meedia ja korstnapühkijate töö on tulemuslik.

2 KORSTNAPÜHKIMINE EESTIS JA SOOMES

2.1 Eesti ja Soome tulekahjude statistika võrdlus

Päästeameti Eesti tulekahjude statistika 2009-2010 järgi hukkus 2010. aastal Eestis toimunud tulekahjudes ja/või nende kahjuliku toime tagajärjel 69 inimest. Hukkunute arv võrreldes 2009. aastaga tõusis kuue inimese võrra ehk 9,5%. Analüüsimiseks on Päästeametis eriarvele võetud 65 sündmust, kus hukkus vähemalt üks inimene, neist viiel sündmusel hukkus korraga kaks inimest. Võrdluses eelnevate aastatega on hukkunute arv olnud pidevas langustendentsis ning saavutanud 2009. aastal taasiseseisvumisasja madalaima tules hukkunute arvu (Eesti tulekahjude statistika 2009-2010)

Tabel 2 Eesti tulekahjude statistika 2009-2010

Aasta	Eesti		Läti		Leedu		Venemaa	
	Üldarv	100000 In kohta	Üldarv	100000 In kohta	Üldarv	100000 In kohta	Üldarv	100000 In kohta
2006	164	12,2	235	10,2	307	8,97	17223	12,2
2007	132	9,43	207	9,09	297	8,68	15924	11,21
2008	89	6,64	163	7,16	270	7,94	15165	10,68
2009	63	4,7	145	6,46	203	6,06	13798	9,72
2010	69	5,15	148	6,58	233	7	12983	9,15

Hooletus kütteseadmete kasutamisel

Kui 2009. aastal hukkus kütteseadmete hooletu kasutamise tagajärjel kaks inimest, siis vaadeldaval perioodil on see osakaal märkimisväärselt tõusnud ja hukkunud on seitse inimest. (Eesti tulekahjude statistika 2009-2010)

Autor lisaks, et aastal 2009 hukkus üks inimene ka rikkest kütteseadme kasutamisel aastaraamatu andmetel.

Järgnevas Tulekahjude aastaraamatust võetud tabelis on märgitud tulekahjude üldarvud ja arv 100 000 elaniku kohta aastatel 2006-2009, kuid võrreldud suurema hulga riikidega, mille hulgas on ka Soome.

Tabel 3 Eesti tulekahjude statistika 2009-2010

Aasta	Eesti		Läti		Leedu		Soome		Rootsi		Venemaa	
	Üldarv	1000000 in kohta	Üldarv	1000000 in kohta	Üldarv	1000000 in kohta	Üldarv	1000000 in kohta	Üldarv	1000000 in kohta	Üldarv	1000000 in kohta
2006	164	12,2	235	10,2	307	8,97	119	2,3	83	0,9	17223	12,2
2007	132	9,43	207	9,09	297	8,68	90	1,7	97	1,08	15924	11,21
2008	89	6,64	163	7,16	270	7,94	102	1,92	114	1,27	15165	10,68
2009	63	4,7	145	6,46	203	6,06	104	1,95	118	1,26	13798	9,72

Soomes üldisemalt ei tooda välja statistika käigus küttesüsteemidega seonduvate tulesurmade arvu ilmselt väikese osatähtsuse tõttu, kuid Soome Päästeala Keskliidu spetsiifilisemates aasta lõikes ja igapäevaselt täiendatavatest tabelitest võib hukkunute arvu viimasel paaril aastal leida. Mis olid siis vastavalt 2010 aastal viis hukkunut ja 2011 aastal üks hukkunu küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjudes. (Palokuolemat 2010; 2011)

Järgnevas tabelis on toodud välja Soomes tulekahjude üldarvud ja küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjude arvud, ning osakaal, andmed on saadud Soome päästetööde statistikaraamatust.

Tabel 4 Küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjud Soomes
(Pelastustoiment taskutilasto 2004-2008 andmete põhjal koostatud tabel)

Aasta	2004	%	2005	%	2006	%	2007	%	2008	%
Hoonetulekahjud	3216		3700		4009		4066		4509	
küttesüsteemidest	490	15,2%	546	14,8%	625	15,6%	632	15,5%	647	14,3%

Järgnev tabel sisaldab võrdluseks Eesti tulekahjude statistikat, tulekahjude arvud, mida võrreldakse tabelis on pärit Päästeameti Eesti tulekahjude statistika väljaannetest.

Tabel 5 Küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjud Eestis
(Tuleohutuse aastaraamatute 2007-2010 andmete põhjal autori poolt koostatud tabel)

	2007	%	2008	%	2009	%	2010	%
Hoonetulekahjud	3069		2779		2598		2010	
Küttesüsteemidest	619	20%	479	17,2%	477	18,4%	409	20,3%
Eluhoonete tulekahjud	2014		1853		1716		1168	
Küttesüsteemidest	465	23%	352	19,0%	355	20,7%	267	22,9%
mitteeluhoonete tulekahjud	1055		926		882		842	
Küttesüsteemidest	154	15%	122	13,2%	122	13,8%	142	16,9%

Alates 2010 aasta keskpaigast ei kajastata enam korstnapõlenguid, mis ei ole tekitanud otsesest varalist kahju ja väljunud korstnast ning arenenud edasi tulekahjuks. Seega antud tabelis kajastatud arvude tulemus on veidi petlik viimase aasta statistika algandmete arvestamise muutuse tõttu.

Võrreldes küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjude arvu Eesti ja Soome põhjal on tabelitest näha, et kuigi protsentuaalselt on küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjusid kõikide hoonetulekahjude suhtes Soomes võrreldes Eestiga vaid kuni 4,5% vähem leiame olulise erinevuse võrreldes nimetatud tulekahjude koguarvuga. Kuigi Soomes on viimaste aastate jooksul küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjusid kuni poolteist korda rohkem kui Eestis on rahvaarvude vahe kordades suurem. Soome rahvaarv oli aasta 2011 lõpus Soome statistikaameti andmetel 5 401 267 inimest (Population... 18.02.2012)

Eestis oli rahvaarv 01.01.2012 seisuga statistikaameti andmete põhjal 1 318 005 inimest. (Enim... 14.04.2012)

Seega on küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjusid Soomes viimastel aastatel kuni 1,5 korda rohkem kui Eestis, kuid rahvastikku rohkem kui 4 korda rohkem.

2.2 Eesti ja Soome korstnapühkimise valdkonda reguleerivate seadusandluse võrdlus

Autori hinnangul on mõlema riigi korstnapühkimist reguleerivad seadused ja õigusaktid üldistes joontes suhteliselt samalaadsed mõningate oluliste erinevustega, mis puudutavad pigem korstnapühkimistööde korralduslikku poolt, kui tehnilisi eripärasid. Korstnapühkimistööde üldine sarnasus oli ootuspärane, kuna asume kliimaatiliselt lähedases keskkonnas ja ka küttesüsteemide arengus on läbi aegade palju sarnasusi.

Näited korstnapühkija tööülesannetest mõlema riigi seadusandlusest on suhteliselt sarnased, erinevused pigem sõnastuse osas ja osade toimingute osas, mis reguleeritud teistes seaduse paragrahvides või nõuetes.

Eesti siseministri määrus Küttesüsteemi puhastamise nõuded defineerib § 5 põhjal korstnapühkija tööd ja töökohustusi järgnevalt:

Korstnapühkimise teostamine

Korstnapühkimisel korstnapühkija:

- puhastab küttesüsteemi põlemisjääkidest;
- vajadusel teeb avasid küttesüsteemi välispinda ummistuse likvideerimiseks ja sulgeb need viisil, mis tagab ohutuse küttesüsteemi kasutamisel;

- puhastab suitsusiibrid ja kontrollib nende toimimist ning küttesüsteemi tõmmet;
- kontrollib ning puhastab korstna ventilatsioonilõõre ja nendega ühendatud ventilatsioonikanaleid;
- kontrollib puhastatud küttesüsteemi tuleohutust. (Küttesüsteemi puhastamise nõuded)

(TuOS) kohaselt korstnapühkimise teostamisel korstnapühkija hindab küttesüsteemi tehnilist seisukorda ja ohutust. Korstnapühkija informeerib avastatud puudustest ja vigadest töö tellijat või ehitise valdajat.

(Soome siseministri määrus korstnapühkimisest, vastu võetud siseministri määrusega 29.06.2005) (edaspidi: määrus korstnapühkimisest) defineerib korstnapühkija töö ja tööülesanded § 4 põhjal suhteliselt sarnaselt.

Korstnapühkimistöö teostus

Korstnapühkimistöö sisaldab:

- ettevalmistavaid töid
- küttekolde, suitsulõõri, selle osade ning ühenduslõõritorude ja viimalõõride puhastamist;
- küttekolde ja suitsulõõri seisundi kontrollimist
- Suletud suitsulõõri avamist;
- suitsusiibrite puhastamist ja nende töötamise kontrolli
- Puhastamisel kogunenud tuha ja muude jäätmete eemaldamist, ning tuleohutut paigutamist.

Tulekolded, selle lõõrid ja ventilatsioon peab olema peale töö tegemist samas valmiduses kui enne korstnapühkimist,

Muudes töödest võib eraldi kokku leppida (täiendav töö). (Määrus korstnapühkimisest)

Põhilisteks leitud eripäradeks kahe riigi korstnapühkimisega seonduvates seadustes ja määrustes on korstnapühkimise tööde korralduslikku laadi.

Soome päästeseaduses on konkreetselt välja toodud, kes vastutab korstnapühkimistööde korraldamise eest. (Pelastuslaki 29.04.2011)

Korstnate puhastuse korraldamine:

Piirkondlik päästeteenistus otsustab korstnapühkimise korraldamise oma territooriumil.

Piirkondlik päästeteenistus võib oma territooriumil või selle osal:

- 1) pakkuda korstnapühkimisteenust päästeameti eraldi tööna;
- 2) omandada korstnapühkimisteenus muule teenusepakkujale või
- 3) lubada hoone omanikul või valdajal kokku leppida korstnapühkimises teenusepakkujaga.

Eesti seadusandluses ei ole otseselt märgitud, kes vastutab korstnapühkimistööde korraldamise eest. (TuOS) §3 lõige üks on märgitud, et isik on kohustatud järgima tuleohutusnõudeid. Küttesüsteemide nõuetekohane puhastamine on aga tuleohutusnõuete järgimine. Erisusena kahe riigi korstnapühkimisalases seadusandluses võib veel välja tuua selle, et Eestis (TuOS) §11 lõikes neli ja viis on märgitud, et eramus peab korstent pühkima kutsetunnistusega korstnapühkija kord viie aasta jooksul. Muul ajal võib nõuetekohaselt korstnapühkimistööd teostada objekti valdaja. Soome seadusandluses ei ole märgitud, et korstnapühkimist võiks teostada keegi muu kui korstnapühkija.

(TuOS) § 11. Ahju, kamina ja pliidi ning korstna ja ühenduslõõri puhastamine

(4) Üksikelamus, suvilas, aiamaajas, taluhoones ja väikeehitises võib ahju, kaminat või pliiti ning korstnat ja ühenduslõõri enda tarbeks puhastada, välja arvatud tahma põletada suitsulõõrides, ka korstnapühkija kutsetunnistusega isik, järgides küttesüsteemide puhastamise nõudeid.

(TuOS) § 11. paragrahvi lõikes 4 nimetatud juhul peab üks kord viie aasta jooksul ahju, kaminat või pliiti ning nende korstnat ja ühenduslõõri puhastama korstnapühkija kutsetunnistusega isik, kes väljastab küttesüsteemi tehnilise seisukorra ning ohutuse kohta korstnapühkimise akti.

Mõlema riigi korstnapühkimistöödega seonduvates seadustes on märgitud, et korstnale peab olema tagatud ohutu juurdepääs töö tellija poolt. Soome päästeseaduses on märgitud ka seda, et juurdepääsuprobleemide korral tuleb teavitada tööde tellijat ja Päästekeskust. Sarnaselt mõlemas riigis tuleb küttesüsteemi ohtlike puuduste korral teavitada kirjalikult objekti valdajat ja Päästekeskust. Mõlemas riigis tuleb ka tööde tellijale väljastada teostatud tööde kohta tõend, mille põhjal tuleb Soome seaduste alusel pidada korstnapühkijal registrit, mis vajadusel esitada Päästekeskusesse.

(TuOS) § 11. Ahju, kamina ja pliidi ning korstna ja ühenduslõõri puhastamine

(2) Ehitise valdaja peab võimaldama korstnapühkija juurdepääsu ahju, kamina või pliidi ning korstna ja ühenduslõõri puhastamiseks vajalikesse ruumidesse või ehitise osale ning tagama nendele juurdepääsuks vajalikud vahendid

(7) Ehitise valdaja peab ahju, kamina või pliidi ning korstna ja ühenduslõõri puhastamise kohta pidama arvestust ja säilitama korstnapühkija akti korstnapühkimise kohta järgmise korstnapühkimise akti saamiseni.

(8) Ahju, kamina või pliidi ning korstna ja ühenduslõõri puhastamise käigus avastatud tuleohutusnõude rikkumisest ja tuleohust peab korstnapühkija kirjalikult teavitama valdajat ja Päästeametit kümne päeva jooksul alates puhastamise päevast (Tuleohutuse seadus).

Soome päästeseadus § 60.

Korstnapühkimistöö sisaldab

Korstnapühkimistööde käigus puhastatakse küttekolle ja suitsulõõr ja nendega seotud lisad ning kontrollitakse küttekolde ja suitsulõõri seisukorda. Korstnapühkijal tuleb anda kliendile tõend tehtud tööde kohta

Siseministeriumi määrusega võidakse kehtestada üksikasjalikumaid sätteid korstnapühkimistööde sisu ja tõendi kohta.

Soome päästeseadus § 61.

Riketest teatamine

Kui korstnapühkija avastab küttekolletes ja suitsulõõrides vigu või puudusi, mis võivad põhjustada tulekahju, teavitab ta sellest kirjalikult puhastatava objekti esindajat ja päästeteenistust. Kui korstnapühkija märkab redeli, käigutee osade või katuse turvasüsteemide seisukorras probleeme, nii et korstnapühkimistöid ei saa teha ohutult, on tema kohus teavitada ka nendest probleemidest kirjalikult puhastatava objekti esindajat ja päästeteenistust.

Soome päästeseadus § 62

Korstnapühkimise kohta arve pidamine

Korstnapühkija poolt tuleb pidada nimekirja puhastatud objektide kohta ja anda nimekirjast tasuta teavet päästeteenistusele. Andmeid tuleb säilitada kümme aastat.

2.3 Eesti ja Soome korstnapühkimise ajalugu ja korraldus

Autor peab siinkohal oluliseks võrreldes Eesti ja Soome korstnapühkimistööde korraldamisega seonduvat tutvustada Soome ja Eesti korstnapühkimise ajalugu.

Väljavõtteid soome korstnapühkimise ajaloost.

Kui endisaegadel majad üksteisele lähedale ehitati, polnud tulega ümberkäimisel ette tulevad ohud enam vaid ühe majaomaniku mure, sest tulekahju võis levida kiiresti ühelt hoonelt teisele. Probleem puudutas seega kogu eluasemerühma, küla või linna. Kogukondade kasvamisel hakkas probleem puudutama järjest suuremat hulka inimesi. Ühiskond hakkas nendele probleemidele tähelepanu pöörama juba varakult. (Virranta 2011:17)

Nüüdisaegne kohalik omavalitsus tekkis, kui 1865. aastal anti välja määrus kohalikust valitsusest maapiirkondades ja 1873. aastal linnades. Nende määrustega pandi vastutus tuleohutuse eest täielikult omavalitsustele. (Virranta 2011:18)

1933. aasta tuleohutuseaduses oli nõue, et “küttekolded koos suitsulõõridega tuleb puhastada vastavalt selles määruuses või tuletõrje poolt antavates määrustes ja eeskirjades antu kohaselt”. Tuleohutusseaduse rakendusmääruuses (tulekaitsemäärus) aastast 1933 oli sätestatud, et “organisatsioonis täpsemalt määratud ajavahemike järel peab tuletõrjekomisjoni poolt kinnitatud ja tuletõrjemeistri alluvuses töötav korstnapühkija teostama suitsulõõride puhastamise”. Lisaks tõdeti samas määruuses, et “koos korstnapühkimisega peab korstnapühkija kontrollima küttekoldeid ja suitsulõõre”. Kui korstnapühkija avastas neis tuleohtu põhjustada võivaid vigu, pidi ta viivitamatult teatama sellest hoone omanikule ning tuletõrjemeistrile. Määruuses oli märgitud ka, et tuletõrje pidi koostama korstnapühkimisele üksikasjalikumad eeskirjad. (Virranta 2011:18)

Järgmine suur muudatus tuleohutuselases seadusandluses toimus 1960. aastal, mil tuleohutusseadust uuendati. Seaduses sätestati ventilatsioonilõõride puhastamine ja see, et “hoone omanik peab maksma maksu korstnapühkimise ja puhastamise eest”. 1960. aasta tuleohutusmääruuses sätestati, et “kasutusel olevaid lõõre ja küttekoldeid tuleb puhastada nii sageli kui tuleohutuskord nõuab, lõõre ja küttekoldeid siiski mitte harvem kui kord aastas” ja et “korstnapühkimist teostab ametiisik, kel on selleks tööks küllaldane pädevus”. Määruuses nenditi ka, et “korstnapühkijal tuleb lasta oma töö ära teha”. Muudes osades püsis korstnapühkimine edasi omavalitsusliku tegevusena. (Virranta 2011:19)

2003. aastal hakkas kehtima uus päästeseadus, milles kõige tähtsamaks muudatuseks oli, et korstnapühkimise organiseerimise eest hakkas omavalitsuse asemel vastutama päästeamet. Muud korstnapühkimise kohta käivad eeskirjad jäid muutmata. (Virranta 2011:22)

Sellest võib järeldada, et tuleohutust ja korstnapühkimist, kui selle osa on Soomes käsitletud üldisemalt läbi ajaloo KOV-i või Päästeteenistuse poolt korraldatavana.

Väljavõtteid eesti korstnapühkimise ajaloost Tartu näite põhjal.

Suurt edusammu tuletõrjes tähendas korstnapühkimise korraldus ja linnale alatise korstnapühkija palkamine, mis kerkis päevakorra juba 1680-datel aastatel. Seni puhastasid korstnaid kas majaperemehed ise, kasutasid selleks oma teenijaid, palkasid juhuslikke inimesi eeslinnadest või mõne garnisoni sõduri. Asjatundmatu puhastamine ei saanud muidugi olla korralik, kui arvestada veel toleaeagsete Tartu korstnate ja tulekollete viletsat konstruktsiooni; leidis isegi korstnaid, mida puhastada oli peaaegu võimatu. Niisuguses olukorras puudus igasugune võimalus kontrollida korstnate ja tulekollete seisundit. Korstnate põlemised näisid olevat tavalised ning laud- ja õlgkatuse puhul isegi väga ohtlikud ulatuslike kahjutulede ülelinnalise leviku mõttes. Alles 1685. aastal väljaantud tuletõrjemäärustik tegi majaomanikele kohustuslikuks korstnate pühkimise, selles oli märgitud, et korstna põlemisel maksab majaomanik 8 Rt (riigitaalrit) trahvi (Väljaots, Voltri 1976:4)

Kontsessiooni alusel töötavad Tartu korstnapühkijad kuulusid oma vähesuse tõttu kuni 1900. aastani inkorporeeritud meistritena Tartu väikegildi (Püha Antoniuse gildi) koosseisu.

1900. aasta septembris esitasid Tartu korstnapühkijameistrid Adolph Anderson, Karl Oeberg, Peter Eisenschmidt'i lesk Minna Eisenschmidt ja Hugo Jacobsoni lesk Helene Jacobson avalduse Tartu Linnavalitsusele iseseisva korstnapühkijate tsunfti asutamiseks. Linnavalitsus saatis avalduse Riiga Liivimaa kubernerile otsustamiseks. (Väljaots, Voltri 1976:9)

Andmed on olemas aastani 1922, kuni eksisteerisid tsunftid ja tööalasse puutuvad tähtsad otsused protokolliti. Tsunftide kaotamise järele jäid korstnapühkijameistrid töötama üksikettevõtjatena ning nende tegevuse kohta puuduvad kirjalikud andmed.

Korstnapühkijate asumisest tuletõrjeühingu alluvusse 1946. aastal ja nende töötamisest aastani 1974 on tuletõrjeühingu nõukogu protokollide järgi kirja pannud Aksel Voltri, tuletõrjeühingu nõukogu ühiskondlik aseesimees ja korstnapühkija 1957-st aastast Tartus (Väljaots, Voltri 1976:2)

Korstnapühkija-meister Leo Kalme sõnul hakkasid Eestis peale taasiseseisvumist lagunema majavalitsused, mis seniajani olid koos tuleohutuse eest objektil vastutab objekti valdaja, mistõttu jäi korstnapühkimine täielikult kodaniku ja korstnapühkija vaheliseks kokkuleppeks.

Suurima erisusena võrreldes Soome korstnapühkimisalasest ajalooa tooksin välja korstnapühkimisalasest korralduse järjepidevuse ja erinevatel organisatsioonidel korstnapühkimisnõuete täitmise kohta oleva ülevaate katkemise.

Üldiselt on korstnapühkimistöö mõlemas riigis sarnane, seadusandlusest tulenevalt on erinevusi korralduslikus pooles ja ka vähesel määral kütteseadmete puhastamissageduse osas. Ülevaatliselt on Soomes korstnapühkimisega seonduv välja toodud koduturvalisuse juhendis, kus muuhulgas on selgitatud, et korstnapühkija peab töid saama teostada ohutult aastaringelt.

Korstnate puhastuse eesmärk on kõrvaldada suitsulõõridesse ja kütteseadmetesse kogunenud jäägid, et need ei tekitaks tuleohtu.

Küttekolle ja selle lõõrid tuleb puhastada iga aasta tagant. Lisaaluasemete ja nende saunade kaminad ja lõõrid tuleb puhastada kolme aasta tagant. Kui eluase on ette nähtud muuks otstarbeks kui isiklikuks kasutamiseks, tuleb ka seal küttesüsteemi puhastada kord aastas. Kolm aastat kasutuseta olnud tulekolle ja korsten on vaja puhastada ka enne selle kasutuselevõttu.

Küttekolle on hoonesse kuuluv ehitise osa või seade, milles põletatakse tahkeid, vedelaid või gaasilisi aineid. Praegused kaminad on õigesti kasutatuna ohutud ja kergesti hooldatavad. Kasutamise suurimad ohud on tulekahju puhkemine ja vingumärgitus. Nende põhjuseks on tavaliselt küttekollete vale kasutamine.

Korstnapühkija tagab tööga kinnisvara tuleohutuse puhastades küttekolded ja suitsulõõrid. Lisaks kontrollib ta ohutuskaugused, teatab avastatud puudustest ja vigadest ning juhendab küttekolde kasutajad. Selleks, et korstnapühkimine on võimalik teha ohutult, tuleb korstendeni viivate redelite seisukorda kontrollida. Redelid peavad olema korralikult kinnitatud ja piisavalt toetavad. Korstnapühkija peab liikuma igal aastaajal katusel ja näiteks vihma ja libedusega on katused väga ohtlikud. Redelite ja juurdepääsupaigaldiste seisukord on kinnistu omaniku vastutusel.

Hoone omanik ja valdaja on kohustatud perioodiliselt tellima korstnapühkija poolt hoones korstnapühkimise. Päästeseadus ütleb, et hoonete küttekolded ja suitsulõõrid tuleb puhastada ning ventilatsioonikanalid ja -seadmed hooldada ja puhastada. Piirkonna päästeteenistus

otsustab korstnapühkimisteenuse korraldamise ja korraldab piirkondliku järelvalve. (Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö 2012)

3 INTERVJUUD, TULEMUSED JA JÄRELDUSED

3.1 Intervjuud

Küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjude ja korstnapühkimisega seonduva täpsemaks uurimiseks viis töö autor läbi intervjuud Tuleohutusjärelvalve valdkonna ametnike ja korstnapühkijatega. Intervjuude läbiviimise aeg oli märts ja aprill 2012a. Intervjueeritavad olid tuleohutuskontrolli büroo juhataja Andur Soo, menetlusbüroo peainspektor Harpo Stroo ja menetlusbüroo juhtivinspektor Vello Teinema. Peale selle intervjueerisin kahte teise kategooria korstnapühkijat Juhan Räni ja Teet Võhandut ning kolmanda kategooria korstnapühkija-meistrit Leo Kalmet, kes hetkel küll enam otseselt korstnapühkimisega ei tegele, kuid on seotud pidevalt korstnapühkijate kutseorganisatsiooni, koolitustega ja töötab ka konsultandina.

Selleks, et küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjust ja korstnapühkimisest, ning nende vahelistest seostest leida kitsaskohtasid ja võimalikke lahendusi käsitleti intervjuude käigus probleeme ja asjaolusid, mis antud valdkonnaga seonduvad. Kuigi intervjuude põhilised suunad olid varem väljatöötatud olenesid küsimused kohati ka varasematest vastustest, seega ei olnud kõik küsimused otseselt varem paika pandud ja intervjuud olid küll küsimuste osas sarnased, kuid mitte identsed.

Tuleohutusjärelvalve valdkonna ametnike sõnul on küttesüsteemidega seonduvad tulekahjud hetkel tõsiseks probleemiks. Üks tulekahjude olulisimaid põhjustajaid küttesüsteemidega seonduvalt on küttesüsteemide hooldamise nõude mittetäitmine, peale selle eksitakse tihti küttesüsteemide paigalduse tuleohutusnõuete vastu, ning põhjustatakse seeläbi tulekahju. Mõlemad probleemid, mis on mainitud ametnike poolt põhiliste tulekahjupõhjustajatena ja mida kinnitab ka tulekahjude statistika on võimalik kütteseadmete korralise hoolduse käigus korstnapühkija poolt välistada või vähemalt oluliselt vähendada. Kuna peale küttesüsteemist tuleohtlike põlemisjääkide eemaldamist on korstnapühkija tööülesandeks ka tuvastada tuleohutusnõuete rikkumised, mis on seotud küttesüsteemidega.

Tuleohutusjärelvalve valdkonna ametnike ja korstnapühkijate intervjuude põhilise ühise nimetajana võiks välja tuua selle, et osa inimestest ei lase oma küttesüsteeme hooldada

vastavalt kehtivale seadusandlusele. Nende kokkupuude mõlema valdkonna esindajatega toimub alles probleemide ilmnemise korral (tulekahju või tõmbe kadumine). Probleemid ilmnevad aga enamasti talvisel ajal, kui ilma nõuetekohase juurdepääsuta korstnaotsale on hooldustööd raskendatud või võimatud.

Korstnapühkijatega läbiviidud intervjuude põhjal võib välja tuua ka probleemina ligipääsu korstendele. See kas ja kuidas on tagatud ligipääs korstnani ei põhjusta küll otseselt tulekahju küttesüsteemi kaudu, kuid mõjutab otseselt küttesüsteemide hooldamise võimalikkust ja seeläbi tuleohutuse tagamist. Intervjuudest selgus, et korstnapühkijad peavad väga oluliseks klientide teavitamist ja suunamist, et tagada nõuetekohane ja ohutu ligipääs korstnaotsani. Nende meelest esineb see probleem just majade juures, kus ei peeta kinni ka küttesüsteemide puhastamise nõudest.

3.2 Tulemused

Eestis ja Soomes käsitletakse korstnapühkimist ja korstnapühkimistöid suhteliselt sarnasel, asume ju ka sarnastes kliimaatilistes tingimustes ja kütteseadmete arendus läbi aegade on palju sarnasusi.

Korstnapühkimine ametina on jätkusuutlik, kuna kaminaid ja ahjusid ehitatakse enamusesse uutesse eluasemetesse, kas põhilise või varusoojaallikana. Kamin või ahi tõstab ka eluaseme väärtust ja parandab sisekliimat.

Korstnapühkija on küttesüsteemidest tekkinud tulekahjude ärahoidmisel keskne roll. Ta puhastab küttesüsteemid eemaldades neist põlemisjäägid ja seeläbi tagab otseselt tuleohutuse. Peale selle on puhastatud kütteseadme oluliselt ökonoomsem ja saastab vähemal määral keskkonda. Korstnapühkimistöde käigus jälgib ka korstnapühkija ohutuskujade ja tuleohutusnormide täitmist objektil, ning küttesüsteemide osade ohutust. Puuduste korral teavitab korstnapühkija objekti valdajat ja Päästeteenistust leitud probleemidest ja ohtudes, ning pakub eriala spetsialistina välja lahendused puuduste likvideerimiseks. Korstnapühkija tegeleb ka kaudselt küttesüsteemidega seonduvate ohtude ennetamisel, selgitab kodanikele kuidas on õige kütta, mida teha ja millest hoiduda.

Küttesüsteemidega seonduvate tulekahjude suur arv Eestis ja intervjuude tulemused näitavad, et peamiseks probleemiks on kütteseadmete tuleohutusnõuete täitmine. Intervjuude põhjal mis

sai läbi viidud Päästeteenistuse Tuleohutusjärelvalve valdkonna töötajate ja korstnapühkijatega järeldeb väga selgelt, et probleemiks on korstnapühkimisnõude täitmine.

Küttesüsteemidega seonduvate tulekahjude arv Eestis on viimasel ajal langenud. Muutused on ilmselt tingitud sellest, et samal ajal on aktiivselt hakatud tegelema päästeala ennetustööga, mis on olnud väga efektiivne ja ka korstnapühkijate väljaõppe tase on paranenud. Ometigi on jäänud küttesüsteemidest tingitud tulekahjude suhe tulekahjude koguarvust samale tasemele. Selle ja tuleohutusjärelvalve valdkonna töötajate ning korstnapühkijatega läbiviidud intervjuude tulemusel võib öelda, et on osa elanikkonnast, kes ei lase küttesüsteeme hooldada ilma probleemide ilmnemiseta ja ei kutsu korstnapühkijat selleks ettenähtud aja jooksul.

Korstnapühkijate (Räni, Vöhandu, Kalme 2012) sõnul osa inimesi kutsuvad korstnapühkija alles probleemide ilmnemise korral, siis kui korsten enam ei tõmba või on juba toimunud tulekahju. Reeglina toimub see aasta kõige külmemal ajal, kui kütiskoormus on kõige suurem. Samas ei ole nende juures käinud korstnapühkija juba pikka aega ja pole ka seeläbi saanud inimestele selgitada korstnapühkimise vajalikkust, õigeid kütmisvõtteid ja ohutute käiguteede ja redelite olulisust katusel. Kuna probleemid ilmnevad reeglina siis, kui katused on libedad on korstnapühkija järgmise probleemi ees, kuidas jõuda ummistunud korstnani.

Korstnapühkijate jutust võis ka selgelt järeldada, et hooldamata küttesüsteemide puhastamine on aeganõudev ja ebameeldiv töö, ning pannakse rõhku sellele, et õpetada inimesi õigesti kütma, tehakse ju seeläbi ka enda edaspidine töö antud objektile lihtsamaks.

(Vöhandu 2012) Kui inimene pole aastaid lasknud oma korstent pühkida on tööd tavaliselt kordades rohkem kui püsikliendi juures ja ka tööde maksumus suurem. Inimesed ei taha aga sellest aru saada, ning tundub, et proovivad suure arve tõttu järgmist korstnapühkimist edasi lükata üritades ise ilma teadmisi ja tööriistadeta küttesüsteeme puhastada.

Kütteseadmetega seonduvate tulekahjude puhul ei ole valdav enamus küttesüsteeme nõuetekohaselt hooldatud. (Stroo, Teinmaa 2012)

Oluliseks tulekahjude põhjustajaks peeti ametnike poolt ka valesti paigaldatud kütteseadmeid ja süsteeme, kuid ka selle probleemi puhul peaks kvalifitseeritud korstnapühkija enamasti probleemi avastama ja seeläbi tulekahju ära suutma hoida.

Korstnapühkimisnõude täitmist kontrollitakse korstnapühkijate ettepanekute (mis väljastatakse korstnapühkija poolt kui ta on juba objektile kutsutud), eluruumide kontrolli käigus ja kaebuste alusel. Otsest kontrolli korstnapühkimisnõude täitmise kohta ilma probleemide ilmnemiseta ei toimu. (Soo 2012)

Vaadeldes Eesti ja Soome Küttesüsteemidega seonduvate tulekahjude arvu viimastel aastatel võib selgelt välja tuua selle, et kuigi korstnapühkimist kui sellist käsitletakse mõlemas riigis suhteliselt sarnaselt on tulekahjude statistika vägagi erinev. Kuna korstnapühkimine kui selline on mõlemas riigis käsitletud sarnaselt, aga korralduslik pool erinev siis tuleb statistikas erinevusi tekitavaid põhjuseid otsida ilmselt sealt. Soomes on korstnapühkimise alased registrid korstnapühkijate käes, kuna nad töötavad piirkonnapõhiselt. Neil on ülevaade, millised majad on pühitud ja millised mitte ja vastavalt sellele teostatakse töid. Eestis on turg reguleerimata ja sarnase süsteemi, et korstnapühkija peab arvet millal ta järgmise kliendi juurde peaks minema, kasutusele võtmine küttesüsteemidega seonduva tuleoahu maandamisel võimatu.

3.3 Järeldused ja ettepanekud

Kuna Eesti ja Soome tulekahjude ja korstnapühkimistöödega seonduvate iseärasuste võrdlemisest võib järeldada, et korstnapühkimistööde teostamise alane ülevaade ja nõude täitmise järelvalve on väga olulised teen ettepaneku suurendada kontrolli korstnapühkimisnõude täitmise üle.

(Soo, Stroo 2012) Küttesüsteemidega seonduvas tuleohutuses on probleemiks korstnapühkimisnõude täitmine.

Korstnapühkimisnõude täitmise alast kontrolli tagada praegustes oludes on aga väga keeruline, kuna puudub ülevaade tehtud töödest objektide põhised. Selleks, et kontrolli saaks tõhusalt rakendada oleks esmalt tarvis luua ühtne andmebaas teostatud korstnapühkimistööde kohta.

Andmebaasi loomiseks on vajadus ja täidetud kõik eeldused, on seadusest tulenev nõue hooldada küttekoldeid, kuid puudub kontroll seaduse täitmise üle. Peale selle oleks ka tõenäoliselt mitu huvitatud osapoolt, kui andmebaas oleks avalik ning kindlasti lihtsustaks see tuleohutuse büroo ametnike tööd. Eeldused, et andmebaas võiks asuda internetikeskkonnas on täidetud, kuna korstnapühkija kutsestandardis on kirjas kutsenõudena arvuti kasutamise oskus.

(Soo, Stroo, Teinmaa 2012) Korstnapühkimistööde kohta peetav register hõlbustaks tuleohutuse büroo ametnike tööd.

Nimetatud andmebaas aitaks vältida ka arusaamatusi kortermajades.

(Võhandu 2012) Tihti on probleemiks korstnapühkimise juures kortermajades see, et osa inimesi ei tule kokkulepitud ajal kohale. Seoses sellega on osad korterid pühitud ja osad pühkimata, ning nende korterite kütteseadmeid tuleb hiljem eraldi pühkida. Sellest tulenevalt on tihti segadus, kas kõikide korterite kütteseadmed on lõpuks korralikult hooldatud.

(Soo, Teinemaa 2012) Korstnapühkimise alane andmebaas võimaldaks kiiremini ja lihtsamalt tegeleda valdkonnaga seonduvate kaebustega.

(Soo 2012) Eestis tuleb osadel isikutel esitada enesekontrolli tuleohutusaruanne, mis muuhulgas peab sisaldama vajadusel andmeid korstnapühkimistööde kohta. Korstnapühkimisalase registri alusel saaks aruandeid korstende osas kontrollida lihtsustatud korras.

Juhul kui oleks andmebaas, kus korstnapühkimine kajastatud hõlbustaks see ka KOV-i siseselt kontrolli, kas KOV-ile kuuluvate hoonete küttesüsteemid on hooldatud.

(Stroo, Võhandu 2012) Inimesed, kes ei lase oma küttesüsteeme vastavalt nõuetele puhastada on tihti peale korstnapühkimisakti leidmisega hädas, või see jääbki kadunuks.

Kuna korstnapühkimisakti peaks tulenevalt seadusest säilitama kuni viis aastat siis on ka probleem, kui akt on kadunud või hävinenud. Hiljem selgitada kes ja millal küttesüsteemi hooldas on keerukas.

Korstnapühkimisnõude täitmise alast infost oleksid ilmselt huvitatud ka kindlustusfirmad.

KOKKUVÕTE

Käesoleva lõputöö eesmärgiks oli selgitada välja kui suur osatähtsus on küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjudel ja otsida võimalikke lahendusi küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjude arvu vähendamisel.

Vaadeldes küttesüsteemidega seonduvate tulekahjude arvu ja selle osatähtsuse kõikidest tulekahjust, ning võrreldes Soome samateemalisi andmeid võib väita, et küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjude osatähtsus Eestis on suur. Võrreldes Eesti ja Soome korstnapühkimisega seonduvat seadusandlust ja allikaid ning hetkeolukorra erisusi, püüti leida põhjuseid, miks on Eestis küttesüsteemidest alguse saanud tulekahjude arv suur. Eesmärgi saavutamiseks kasutati järgmisi uurimismeetodeid: dokumentide võrdlus, intervjuu.

Eesti ja Soome küttekollete puhastamisega seonduva seadusandluse ja muude dokumentide ning materjalide võrdlusega leiti põhilised erinevused ja sarnasused, mis seotud küttesüsteemide hooldamise ja korstnapühkimistöödega. Selgus korstnapühkimisteenuse korraldusliku poole erisused ülevaate omamise kohta teostatud tööde osas. Vaadelduna koos intervjuude tulemustega võib väita, et tuleohutust seoses küttesüsteemidega saab oluliselt parandada mitte läbi korstnapühkija teenuse parandamise, vaid valdkonnas kehtivate nõuete täitmise läbi.

Lõputöö autor tõi omapoolse ettepanekuna välja küttesüsteemide parema tuleohutuse tagamiseks tugevama järelevalve rakendamist. Et võimaldada paremat järelevalvet on esmalt tarvis omada ülevaadet objektide kohta, kus on teostatud korstnapühkimistööd. Selleks, et omada ülevaadet objektide kohta, kus on korstnapühkimise nõue täidetud, tuleks luua andmebaas küttesüsteemide täitmise kohta objektidel.

Autori arvates on küttesüsteemide alase tuleohutuse olukord Eestis endiselt suhteliselt halb, kuid liigub tänu erinevatele osapooltele (Tuleohutusjärelvalve büroo, Ennetustöö büroo, korstnapühkijad jt) paremuse poole. Selleks, et küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjude arvu oluliselt vähendada tõi autor välja omapoolse soovitusena küttesüsteemide hooldamise registri loomise, tänu millele oleks võimalik tõhustada järelevalvet korstnapühkimisnõude täitmise üle.

SUMMARY

This thesis purpose was to find out how big is a share of fires caused by heating systems and find possible solutions to reduce the number of fires caused by heating systems.

Looking at the number of fires related to heating systems and the share of all the fires, and compared with data from Finland on the same theme can be stated that the fires caused by heating systems intensity is high in Estonia. Compared to the Estonian and Finnish chimney sweeping legislation, data and the current situation tried to find reasons why it is so that large number of fires began from the heating system in Estonia. To achieve purpose author used following research methods: comparison of documents, interviews.

Estonian and Finnish legislation relating to the cleaning of heating systems and other documents and materials were compared to find major differences and similarities in maintenance of heating systems and chimney sweeping. Revealed differences in the organizational side of chimney sweeping and overview of the performed work. Observed with the results of the Interviews it can be stated that the fire safety of the heating systems can significantly improve by fulfillment of the requirements the service improvement rather than through a job of chimney sweeping, but the in the field.

In thesis the author brought out its own suggestion, for better heating systems safety, the supervision of law must be stronger. To enable better supervision of law it is first necessary to have an overview of the objects, which heating systems have been cleaned by chimney sweepers. To have an overview of the objects, which heating systems have been cleaned it is necessary to create database of these objects.

In the field of the fire safety of heating systems the situation in Estonia is still relatively poor by author's opinion, but it is getting better thanks to different parties(Fire Safety Supervision Bureau, Office of Prevention, chimney sweepers, etc.). In order to reduce the number of fires caused by heating systems author brought out its own recommendation to create maintenance register of heating systems, which could improve supervision of Chimney sweeping claim.

VIIDATUD ALLIKATE LOETELU

Andmed eesti rahvaarvu kohta. Statistikaamet, www.stat.ee/pohinaitajad välja otsitud
18.03.2012

Andmed Soome rahvaarvu kohta Tilastokeskus
www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto_en.html välja otsitud 18.03.2012

Eesti Standardikeskus Ehitise tuleohutus Osa 3: Küttesüsteemid Tehniline spetsifikatsioon
EVS812-3:2007

Ehitiste tulekahjude statistika 2009/2010 väljaandja: Päästeamet

Ennetusalane info. AS If Eesti Kindlustus kodulehelt.
www.if.ee/web/ee/eraklient/Soovitused/Tuleohutus/Pages/default.aspx välja otsitud
22.03.2012

Ennetusalane info. Kodu tuleohutuks Päästeteenistuse Ennetustöö teemalehelt.
www.kodutuleohutuks.ee/et/Hoia-ara/Kyttekolletest-alguse-saanud-tulekahju välja
otsitud 22.03.2012

Infiootsing märksõnale korstnapühkija OÜ Postimees veebikeskkonnast. www.postimees.ee/
välja otsitud 30.03.2012

Kokki E. Palokulemat ja inimese pelastamiset 2007–2010 Uurimusraport 2011

Kokki E. Tiitanen P. Pelastustoimen taskutilasto 2004-2008 Päästelala teatmik 2009

Korstnapühkija kutsestandard. Sihtasutus Kutsekoda kodulehelt.
www.kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsestandardid/10087343/kirjeldus välja otsitud
11.10.2011

Korstnapühkija kutse andmise kord. Eesti Tuletõrjeliidu kodulehelt
www.tuletorjeliit.ee/?page=39 välja otsitud 11.10.2011

Küttesüsteemi puhastamise nõuded. Siseministri 30.08.2010 määrus nr. 41, RT I 2010, 61,
446

Korstnapühkimistööde juhend, Korstnapühkijate koja kodulehelt. www.korsten.ee/kasulik-teave välja otsitud 11.10.2011

Pelastuslaki , Annetua Helsingissa 29.04.2011

Pelastustoimi (Soome Päästeteenistuse koduleht). www.pelastustoimi.fi/ välja otsitud 20.03.2012

Päästeala ennetustöö strateegi aastani 2011. Siseministeeriumi kodulehelt www.siseministeerium.ee/public/Strateegia_18_10.pdf välja otsitud 07.10.2011

Sisäasiainministeriön asetus nuohouksesta, Annettu Helsingissä 29.06.2005

Soome koduturvalisuse juhend. Soome päästeala keskliit. www.spek.fi/kotiturvalisuus välja otsitud 18.03.2012

Soome korstnapühkimistööde juhend 2008. Soome korstnapühkijate kutseorganisatsiooni koduleht www.nuohoojat.fi/nuoh/esivu.php?alue=NUOHOUSTA%20KOSKEVAT%20S%C4%C4NN%D6KSET&kieli=fi välja otsitud 11.10.2011

Tartu korstnapühkijad õpivad ka juubeli ajal 06.11.09. Eesti Rahvusringhääling teadusartikkel, ERR kodulehelt teadus.err.ee/artikkel?cat=1&id=1128 välja otsitud 23.03.2012

Tuleohutuse seadus 05.05.2010 jõustunud 01.09.2010, RT I, 30.12.2011, 39

Tuleohutusjärelvalve aastaraamat 2007 väljaandja: Päästeamet

Tuleohutusjärelvalve aastaraamat 2008 väljaandja: Päästeamet

Virranta, P. 2011.Korstnapühkimisraamat. Tallinn Kirjastus Demostar

Väljaots A. Voltri A. Tartu Korstnapühkijate ajalugu 1689-1974 Tartu 1976 täiendatud 2011

TABELITE JA JOONISTE LOETELU

Tabel 1 Küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjud ja nendes hukkunud Eestis (Tuleohutuse aastaraamatute 2007-2010 andmete põhjal autori poolt koostatud tabel)	14
Tabel 2 Eesti tulekahjude statistika 2009-2010.....	18
Tabel 3 Eesti tulekahjude statistika 2009-2010.....	19
Tabel 4 Küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjud Soomes (Pelastustoimint taskutilasto 2004-2008 andmete põhjal koostatud tabel).....	19
Tabel 5 Küttesüsteemidest põhjustatud tulekahjud Eestis (Tuleohutuse aastaraamatute 2007-2010 andmete põhjal autori poolt koostatud tabel)	19

LISA 1

KORSTNAPÜHKIMISE AKT			
Töö tellija ja ehitise valdaja (isiku nimi):			
Ehitise aadress:			
Teenust osutanud isik (isiku nimi ja registrikood):			
Korstnapühkija kutsetunnistuse number:			
Jrk nr	Teostatud tööde kirjeldus	Teostatud tööde hulk	Töid kokku
Korstnapühkija hinnang küttesüsteemi tehnilise seisukorra ja ohutuse kohta (avastatud puudused ja vead, kas kütteseadme edasine kasutamine <u>on lubatud või mitte</u>):			
Töö andis üle (nimi, allkiri, kuupäev)		Töö võttis vastu (nimi, allkiri, kuupäev)	

LISA 2

ETTEPANEK
Teenust osutanud isiku nimi ja registrikood
Ehitise valdaja nimi ning ehitise asukoha aadress
Töö tellinud isiku nimi
Teie poolt tellitud töö käigus, avastas (teenust osutanud korstnapühkija nimi, kutsetunnistuse number, tööde teostamise kuupäev)
tööde teostamisel järgmised tuleohutusosalased rikkumised või tuleohud (puhastatud küttesüsteemi(de) nimetus(ed) ja avastatud rikkumised või ohud):
Tuleohutuse tagamiseks puhastatud küttesüsteemi jätkuval kasutamisel teen ettepaneku kontrollimise käigus avastatud rikkumiste või ohtude kõrvaldamiseks rakendada järgmisi meetmeid:
Ettepaneku koostaja (nimi, allkiri, kuupäev)
Ehitise valdaja (nimi, allkiri, kuupäev)

LISA 3

KES ON KORSTNAPÜHKIJA?

Korstnapühkija on Kutskeja poolt välja antud kutsetunnistust omav isik.

MIDA KORSTNAPÜHKIJA TEEB?

Korstnapühkija tagab korstnate, lõõride ja küttekollete puhastamisega Teie esmase tuleohutuse. Töö käigus kontrollib korstnapühkija kütteseadmete korrasolekut ja vastavust kehtivatele seadustele. Korstnapühkija puhastab Teie kütteseadmed, suitsu-, ventilatsiooni- ja gaasilõõrid õigete tööviiside ja töövahenditega. Korstnapühkija annab nõu uute küttekollete paigaldamisel. Korstnapühkija on kohustatud andma Teile peale töö lõpetamist vormikohase

KÜTTESEADMETE PUHASTAMISE AKTI

KÜTTESÜSTEEM VAJAB REGULAARSET NING PÕHJALIKKU HOOLDUST

Korstnasse kogunenud tahm võib korstnas süttida ja põhjustada tulekahju. Pikaajaline puhastamatajätmine lõpeb korstna osalise või täieliku ummistusega. Tähtis on tagada regulaarne hooldus.

Tahm lõõriseintel takistab selle soojenemist ja külast kulub tunduvalt rohkem. 5mm paksune nõgi kiht suurendab küttematerjali kulu ca 20% ja oluliselt halveneb lõmme.

PÕLEMINE VAJAB ÕHKU

1 kg puidu põlemiseks läheb tarvis 9m³ õhku, kui õhu juurdevoolu piirata tekib mittetäielik põlemine ja sooja eraldub kuni 70% vähem. Siber peab olema kogu kütmise aja täielikult avatud. Peamiseks vietsa lõmbe põhjuseks on puudulik värsket õhu juurdevool ruumi. Hoonete renoveerimise ja soojustamise käigus jätket hoonete õhu sissevõtvavad.

Päästeala infotelefon **1524**

KODU
TULEOHUTUS

Minu korstnapühkija _____
 Telefon _____
 Aeg _____ 200 _____
 Aeg _____ 200 _____
 Aeg _____ 200 _____
 Aeg _____ 200 _____
 Aeg _____ 200 _____

INFO KORSTNAPÜHKIJATE KOHTA ÜLE EESTI

www.korsten.ee

KÜTTESÜSTEEMI PROFESIONAALNE HOOLDUS ON OHUTUSE JA PIKAAEGSE KASUTUSE PANT

VÄLDI ÜLEKÜTMIST

Metallkaminatel jäggi valmistaja poolt etteantud kütsekoguseid ja kütmise kestvust. Ahju ei tohi panna liiga palju kütet korraga. Tugeval kütisel paisuvad kivid ebaühtlaselt ja ahju müüritis praguneb. Liigkütmine on hoonete süttimise levinumaks põhjuseks.

AHI

Ahju kütta halpuga, puitbrikett jätket metallkamina või saunaahju kütmiseks.

KÜTE OLGU KUIV

Märjast puust eraldub väga palju veeauru, mis ladestub lõõride seintele, mille tagajärjel tekib tuleohutis piki, mis on paljude tulekahjude tekket põhjuseks.

KUI KORSTEN LÄKS PÕLEMA

Kui avastate, et korstnas on piki süttinud, siis sulgege võimakuuse korral sibrid ja õhuluugid, kontrollige, et korstna läheduses ei oleks süttivaid materjale. Peale korstnapühkuse kutsuge korstnapühkija.

VENTILATSIOON

Ka kortermajade ventilatsioonikorstnad vajavad perioodilist puhastamist, et tagada ruumides kvaliteetne ja puhas õhk.

KATUSEREDELID

Kui katusekate on libe, või on seal ohtlik liikuda, peab olema katusel stantsionaarne redel või käigutee. Redeli paigaldusega säästate ka oma katusekatte materjali.

KÜTTEKOLLE EI OLE PRÜGIKASTI

Kasuta küttekolles valmistaja poolt soovitatud küttematerjali. Prügi vii prügi kasti.

LISA 4

Ennetamine

- Ära küta rikkis küttekollet.
- Hoolda küttekollet. Korstna pühkimine: Erasmus tohib ise puhastada aga ridaelamus ja korteris peab tegema seda tööd kutseline korstnapühkija. Vähemalt 1 kord aastas.
- Kasuta vigade likvideerimiseks elukutselist pottseppa
- Ära pane põlevmaterjali liiga lähedale küttekoldele (küttepuud, diivan, vaip,) Tulekahju võib tekkida soojusülekandest või lenduvast sädemest.
- Ära lahku kodust ega mine magama enne kui kütmine on lõppenud.
- Ära küta ahju liimpuidu, saepuruplaadi, olmejäätmetega jne.
- Küta mõistusega (ära küta üle).
- Tühjenda küttekolle sütest alles peale nende jahtumist. Veendu, et tuhas ei oleks hõõguvaid tükke.
- Ära küta rikkis küttekollet
- Hoolda oma küttekollet: taga korstna pühkimine ja kasuta pottsepa teenuseid vigade likvideerimiseks.
- Ära pane põlevmaterjale küttekolletele liiga lähedale (küttepuid, diivanit jne)
- Ära sulge siibrit, kui näed lahtist tuld või siniselt hõõguvaid sötükke

LISA 5

- Puhasta aasta ringi kasutatavat küttekollet vähemalt kaks korda aastas. Küttekollete puuduliku hooldamise tõttu võib tahm süttida ning kuumad põlemisgaasid läbi suitsulõõris olevate pragude välja immitseda.
- Vaata üle pliidad, ahjud, truubid ja korstnad: nende liitekohad peavad olema terved ja pragudeta. Vajaduse korral lase asjatundjal parandused teha.
- Korstnaid, truupe ja lõõre lase puhastada regulaarselt, vähemalt kord aastas.
- Ära põleta küttekoldes kilet, plastpudeleid, mähkmeid, konservikarpe, klaasi ega kartulikoori, sest nende põletamine rikub küttesüsteemi.
- Ära hoiu küttepuid, tulehakatist ja muid süttivaid asju küttekehade lähedal.
- Küttekolde ees põrandal peab olema metall-leht või mittepõlev põrandakate. Kütmise ajal ära hoiu puid ahjusuu ees.